

საბაზრო ეკონომიკის სამართლებრივი უზრუნველყოფა

ბლოკჩეინის სამართლებრივი რეგულირება

გაგი მელიქიძე

კავკასიის საერთაშორისო უნივერსიტეტის
იურიდიული ფაკულტეტის მე-4 კურსის სტუდენტი

რეზიუმე

როგორც საჯარო, ისე კერძო სამართლის სფეროში საცი-
ცოცხლო მნიშვნელობისაა ახალი პროდუქტების დანერგვა და
გამოყენება, რომელიც ხელს შეუწყობს ბიზნესის განვითარე-
ბას, ასევე მიმზიდველი ბიზნეს გარემოს შექმნას. აღნიშნული
მიზნის მისაღწევად თანამედროვე გამოწვევების გათვალისწი-
ნებით აუცილებელია ბლოკჩეინების დანერგვა და ათვისება,
როგორც საჯარო, ისე კერძო სექტორში. ამასთან ეს ორი სფე-
რო ერთმანეთთან უნდა თანაარსებობდნენ, სხვა შემთხვევაში
პრაქტიკულად შეუძლებელია ამ სერვისის გამოყენება, ხოლო
იმისათვის რომ არსებობდეს საერთო „თამაშის წესები“, საჭი-
როა შესაბამისი რეგულაციების არსებობა და სამართლებრივი
მიმართულებით სიღრმისეული კვლევა. წინამდებარე ნაშრომი
ეხება პრობლემურ საკითხებს ბლოკჩეინ ტექნოლოგიებს სამა-
რთლებრივი რეგულირების სფეროში.

ძირითადი ტექსტი

ბლოკჩეინ ტექნოლოგია, რომელიც ფართო გაგებით მხო-
ლოდ კრიპტო ვალუტას არ შეიცავს, მომავალში გამოსაყენებე-
ლი ძირითადი საშუალებაა სხვადასხვა სფეროში. მისი როლი ძი-
რითადად ბიზნეს და საინვესტიციო ურთიერთობებში საკმაოდ
დიდ უპირატესობას ქმნის, დროის, ხარჯებისა და ძალისხმევის
დაზოგვის თვალსაზრისით, ხელს უწყობს თანამედროვე პროგ-
რამული უსაფრთხოების უპრეცედენტოდ მაღალი ხარისხის
არსებობას.

ბლოკჩეინის გამოყენების პერსპექტივები კერძო და საჯარო სამართალში. რა არის ბლოკჩეინი? ბლოკჩეინი არის დეცენტრალიზებულ დატაბეიზურ სისტემაზე შექმნილი პროგრამა, რომელიც შედგება ერთმანეთთან კავშირში მყოფი ბლოკებისაგან. თითოეულ ბლოკში დატანილია გარკვეული ნიშნების ერთობლიობა, რომელიც საბოლოო ჯამში ქმნის ინფორმაციის ერთობლიობას, იშიფრება ამავე კონკრეტული პროგრამის ბაზაზე. ეს მომენტი ამ ტექნოლოგიური რევოლუციის პროდუქტის პროგრამული უსაფრთხოების მთავარი გარანტია. ბლოკჩეინის ვალიდურობა „იზომება“ მისი სიმძლავრით, კერძოდ რამდენად სწრაფად აფიქსირებს ეს უკანასკნელი და „მონათესავე“ პროგრამა სხვა პარტნიორ პროგრამას, გადასცემს შესაბამის ინფორმაციას. ბლოკებში ერთმანეთთან მიმდევრობით არსებული „უჯრედებია“ და ერთი მეორის ლოგიკური გაგრძელებაა, რაც ფაქტობრივად იმის საფუძველია, რომ ერთი ბლოკის დაზიანება ან ამის მცდელობა ვერანაირ საფრთხეს ვერ უქმნის ძირითად ინფორმაციას, რადგან ეს ცალკე აღებული ბლოკი, გარიგების ან სხვა მსგავსი შინაარსის ურთიერთობის უმცირესი ნაწილია, როგორც მაგალითად, ადამიანის ორგანიზმი, სადაც ყოველწლიურად ბევრი უჯრედი კვდება და ეს საბოლოო ჯამში ხელს ვერ უშლის სხეულის ცხოველმყოფელობას. ასევეა ბლოკჩეინში, რამდენიმე ათეული ბლოკის დაზიანებაც კი განსაკუთრებული სირთულის შემცველია და იგი ფაქტობრივად ვერ ხდება.

ბლოკჩეინი ამ პროდუქტში მეტ-ნაკლებად გათვითცნობიერებული ადამიანებისათვის მხოლოდ კრიპტოვალუტასთან ასოცირდება, რაც ვფიქრობ, რომ არასწორია და სამართლებრივი თვალსაზრისით, უნდა მოხდეს მათი თეორიაშიც და პრაქტიკაშიც დივერსიფიცირება. ე.წ. დივერსიფიცირების თეორიით, რომელიც ერთმანეთისგან გამოყოფს სხვადასხვა ბლოკჩეინ პროდუქტებს და მომავლის პერსპექტივაში, როდესაც მისი სამართლებრივი რეგულირება, უფრო ფართო დატვირთვას შეიძენს, ვიდრე ამ უკანასკნელს დღეს აქვს, აუცილებელი გახდება ამ განსხვავებული ბლოკჩეინ პროდუქტების ინდივიდუალური

და სპეციფიურ საჭიროებებზე გათვლილი სამართლებრივი რეგულირების შექმნა და დანერგვა. შეიძლება ვთქვათ ასეც, ბლოკჩეინის სამართლებრივ კვლევაში მსურს ჩამოვაყალიბო დივერსიფიკაციის თეორია.

კრიპტოვალუტა - ის ასევე არის ბლოკჩეინის ტექნოლოგიის ერთ-ერთი მიმართულება, რომელიც ასევე იქმნება ძლიერი ელექტრო სისტემის არსებობის შემთხვევაში. მისი სისწრაფე და ინფორმატიულობა, რაც მისი ძირითადი ღირსებებია, იმაზეა დამოკიდებული, თუ რა სიმძლავრის ელექტროენერგიით იქმნება ეს უკანასკნელი. საჭიროა თემატიკას შევხედოთ ასეც, კრიპტოვალუტის არსი სწორედ იმაში მდგომარეობს, რომ იყოს სწრაფი და ეფექტიანი. ასევე *peer to peer* პრინციპით, კრიპტო სივრცეში ძალიან ბევრი ბლოკი „იბრძვის“ საიმისოდ, რომ „დაასწროს მეორეს“ ინფორმაციის გადაცემა და ის გახდეს უფრო მეტად ღირებული. სწორედ ამ პრინციპზე დგას ბიტკოინის მუშაობაც და დღეს გავრცელებული ფრაზები - „ბიტკოინმა რამხელა ნიშნულს მიაღწია“, „ნეტა თავიდანვე მეყიდა“ და ა.შ. ზემოთ აღწერილი პროცესის ლოგიკური გამოძახილია. ხოლო ბიტკოინზე ფასის დაკლება ასევე მარტივად შეიძლება მოხდეს, თუ ერთი ტიპის ბიტკოინი მეორეზე უფრო მეტი სიმძლავრის მატარებელი იქნება, რაც მის ინფორმაციულობასა და სისწრაფეზე აისახება.

ბლოკჩეინის გამოყენების პერსპექტივები კერძო სამართლებრივ ურთიერთობებში. კერძო სამართლებრივი ურთიერთობები საზოგადოების ნორმალური განვითარების აუცილებელი ელემენტია. კერძო სამართლებრივი ურთიერთობა მხარეთა/ინდივიდთა კერძო ავტონომიის პრინციპზეა დაფუძნებული. ამ ურთიერთობის მონაწილეებს ურთიერთშეთანხმებით შეუძლიათ წარმოშვან, შეცვალონ ან შეწყვიტონ ეს ურთიერთობები.

ბიზნეს და საინვესტიციო სფეროზე საუბრისას პირველი, რაც გვახსენდება არის ტრანზაქციები და კონტრაქტები.

ტრანზაქცია - ხშირად ქმნის სხვადასხვა ტიპის და ძირითადად იურიდიული თვალსაზრისით, პრობლემას, ვინაიდან

ვალდებულება უნდა შესრულდეს ხელშეკრულების შესაბამისად ყველა იმ მექანიზმის და სამართლებრივი ბერკეტის გამოყენებით, რაც ხელშეკრულებასა და კანონშია მითითებული. ამიტომ, მაგალითად, ტრანზაქციის განხორციელებისას შესაძლებელია გვიან დაფიქსირდეს თანხა კონკრეტულ ანგარიშზე, არადა კონტრაქტმა გადახდა თავის დროზე განახორციელა ან ოპერაციის დასახელება იყოს შეცდომა. ძალზედ იშვიათად, მაგრამ ხდება ისეც, რომ თანხა ირიცხება სხვა ანგარიშზე, რაც რეალურად სამართლებრივი დავის წარმოშობის საფუძველია და იურიდიული არგუმენტები არის „ვალდებულების შესრულების ბრალეული გაჭიანურება“, რაც ხშირად არ არის სწორი „ვალდებულების დარღვევა“ ან „არაჯეროვანი შესრულება“ და სხვა საერთაშორისო ტრანზაქციის სამართალში ბლოკჩეინ ტექნოლოგიების გამოყენებით, ზემოაღნიშნულ პრობლემებს აგვაცილებს შემდეგი გზით: დეცენტრალიზებული დატაბეიზური სისტემა ბლოკჩეინში ჩატვირთულ ინფორმაციას აწვდის კონტრაქტს, ე.ი. ხელშეკრულების დადება კლასიკური მეთოდით განხორციელდა. ბლოკჩეინის მეშვეობითვე ერთი დეცენტრალური დატაბეიზიდან მეორეზე ხორციელდება ტრანზაქცია, რომელიც ვალდებულების შეწყვეტის საფუძველი, ვალდებულების შესრულების ზოგადი ვალდებულების საფუძვლიდან გამომდინარეობს. მეორეს მხრივ, ბლოკჩეინის გამოყენებით გარანტირებულად უსაფრთხოს ხდის ოპერაციას, ძალიან მცირე დროში, მყისიერად აფიქსირებს ნებისმიერი მოცულობის

სმარტ კონტრაქტები - სმარტ (ჭკვიანი) კონტრაქტები ცოტა რთული წარმოსადგანია, თუმცა რეალობაში გამოყენებადი პროდუქტია. სმარტ კონტრაქტებს უკვე იყენებენ მსოფლიოში წამყვანი იურიდიული და აუდიტორიული ფირმები. ისინი საკმაოდ ფართოდ იყენებენ ამ ტექნოლოგიას, როგორც კერძო სექტორში კონსულტირებისას, ასევე სხვადასხვა სააღრიცხვო მონაცემების გამოყენებისას და საჯარო სექტორთან ურთიერთობისასაც. და მაინც რა არის სმარტ კონტრაქტი? - სმარტ კონტრაქტი არის ხელშეკრულება, რომელიც არის კოდირებული

ლი და შიფრული სახით იტვირთება დეცენტრალიზებულ დატაბეიზურ სისტემაში. მისი ამოცნობა/გაშიფვრა ბლოკჩეინს შეუძლია, რა დროსაც გამოიყენება სწორედ ბლოკჩეინის შიფრის ფუნქცია. კოდირებული და დაშიფრული კონტრაქტი, გარკვეულ სიმბოლოებს ეფუძნება, რომელიც ბლოკჩეინის ალგორითმებთანაა თანხვედრაში და ქმნის ნაკითხვის შესაძლებლობას. დამატებითი უპირატესობაა ისიც, რომ ინფორმაცია უკვე შიფრული სახით არის მოხვედრილი პროგრამაში, რაც ასევე დაცულობის გარანტიას იძლევა.

სხვადასხვა ტიპის ხელშეკრულება შეიძლება შედგეს სმარტ კონტრაქტების გამოყენებით. მაგალითისთვის, ნასყიდობის ხელშეკრულება - კონტრაქტები შესაძლებელია იყვნენ სრულიად განსხვავებულ ადგილებას მცხოვრები პირები და ნასყიდობა განხორციელდეს ხელის ერთი მოძრაობით. ასეთ დროს მხარემ დიდი ალბათობით არც კი იცის ვინ არის მისი ხელშემკერელი მხარე და წმინდა სამოქალაქო სამართლებრივი თვალსაზრისით შეიძლება შევნიშნოთ, რომ სახეზე გვაქვს კონკლუდენტური მოქმედებით დადებული გარიგებაც კი.

ბლოკჩეინლოიერი. საერთოდ მსოფლიოს მაშტაბით ბლოკჩეინის ათვისების მაჩვენებელი ყველაზე მაღალია ამერიკაში. ამერიკული ფირმები უფრო და უფრო ხშირად იყენებენ ბლოკჩეინ ტექნოლოგიებს, ამ სურათის გვერდით გამოჩნდება ახალი სპეციალიზაციის იურისტებიც, ე.წ. ბლოკჩეინლოიერები, რომლებიც კურიერებას უწევენ ბლოკჩეინის სამართლებრივი რეგულირების პირობებში წარმოშობილ სამართლებრივ ურთიერთობებს. ისინი საკითხებზე ძირითადად 2 მიმართულებით აქცენტირებენ: 1) მიმართვის შემდეგ, ბლოკჩეინის რეგულირების პრობლემატური საკითხების განხილვა, რომელიც წარმოეშვა კლიენტს; 2) უშუალოდ თავიანთ საქმიანობაშიც იყენებენ ამ სტანდარტს, მაგალითად, წარმომადგენლობას ახორციელებენ სმარტ კონტრაქტების საფუძველზე, რომელსაც იურიდიული ძალა აქვს.

ბლოკჩეინლოიერების დიდი ნაწილი ფიქრობს მის, როგორც კერძო რეგულირების ასევე საჯარო სამართლებრივი რეგული-

რების საკითხებზეც. არსებობენ ძალიან დიდი ბლოკჩეინ სამართლის მკვლევრები და ამავდროულად, ამ მიმართულებით აქტიურობენ ნაითი, ლეთჰემი, შიემენი, რომლებიც ერთმნიშვნელოვნად საუბრობენ იმაზე, რომ მომავალი ათწლეულების განმავლობაში ბლოკჩეინი ფართოდ გავრცელდება მსოფლიოში და იგი საამისოდ მზად უნდა იყოს. ეს მზაობა კი პირველ რიგში მყარი საკანონმდებლო ბაზის არსებობაში უნდა გამოიხატოს.

ბლოკჩეინი - პანაცეა თუ ტექნოლოგიური განვითარების ლოგიკური შედეგი, საჯარო სამართლისთვის? როგორც კერძო სექტორში, ისე საჯაროში ბლოკჩეინის უპირატესობების გამოყენებაზე საკმაოდ ბევრს ფიქრობენ განვითარებული ქვეყნების აბსოლუტური უმრავლესობა, იუსტიციური პროდუქტების მიწოდებისას, ამ შესაძლებლობას აქტიურად იყენებს. ეს ძირითადად ეხება ელ. მონაცემთა ბაზარის წარმოების იონფორმაციის შენახვას თუ გაგზავნას, ასევე სხვადასხვა ტიპის სექტორების ფუნქციონირებას და ინფორმაციების გამოთხოვის შესაძლებლობის არსებობას, ამ გზით.

ბიზნეს სამართლის საკითხებთან საჯარო სამართალი აქტიურ კორელაციაშია, მაგალითად, მაშინ, როდესაც ვსაუბრობთ სამეწარმო სექტორზე. სამეწარმო სექტორში რეგისტრირდებიან კერძო ორგანიზაციულ-სამართლებრივი ფორმის მქონე წარმონაქმნები, აქ მათ შესახებ ინახება გარკვეული ინფორმაცია, მათ შორის საჯაროც. მაგალითად, ამერიკაში, ბლოკებში საჯარო სამართლის სფეროში პროდუქტები დღეს უკვე მთლიანად დეცენტრალიზებული დატაბეიზურ სისტემის ქვეშ არის მოქცეული. რაც შეეხება საქართველოს, აქ აქტიურად არის საუბარი გაციფრულებაზე (დიჯიტალიზაციაზე).

იმისათვის, რომ ამ სერვისის უფრო მეტი ინტეგრირება მოხდეს ჩვენს ყოველდღიურობაში, აუციელებელია კომპლექსური მუშაობა საკანონმდებლო მიმართულებითაც.

გამოყენებული ლიტერატურა/REFERENCES:

- 1) Globallegalinsights.com – An introduction to virtual currency money transmission regulation
- 2) Crowell & Moring; Blark Rome LLP
- 3) Blockchain Law Society
- 4) Cryptocurrency intelligence – www.ciphertrace.com
- 5) Fresh ideas about business in emerging market – Blockchain and associated legal issues for emerging markets.
- 6) World Bank Group – www.ifc.org
- 7) Blockchain Lawyers - www.prifinance.com
- 8) Iansity.M lakhani K.R. Harvard business **review** 2017.
- 9) www.deloitte.com

BLOCKCHAIN LEGAL REGULATION

Gagi Meliqidze,

Caucasus International University,
4nd year Bachelor Student of Law Faculty

RESUME

Nowadays, the development of modern technologies, contemporary standards are the main challenges to enterprises. In this way block chain technology is one of the useful thing for the future. When we speak about how to increase quality of any service, the answer is very simple- block chain is very easy instrument for solution the problem for many fields in the life of mankind. So it must be mandatory to implement this new service, in both public and private sectors.

This scientific work is related to some aspects of block chain, and it also discusses the perspectives of introducing the block chain in Georgia for providing legal services. Due to above reasons it is essential to implement any rules for existing solid legal basis. On the other hand block chain is the brilliant choice to economize: time, money, and human resources.

Key words: Distributed ledger technology, smart contract, digitalisation, mining, cryptocurrency.